

СТАНОВИЩЕ ПО ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА

№ 1-2/2012 г.

Относно: Национален план за действие за енергията от възобновяеми източници 2011-2020 г.

На основание чл. 26, ал. 1, т. 1 от *Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми* (Наредбата за ЕО, обн. ДВ бр. 57/2.07.2004 г., посл. изм. и доп. ДВ бр. 38/2012 г.), във връзка с чл. 31, ал. 4 от Закона за биологичното разнообразие (ЗБР) и чл. 36, ал. 10 и 11 от *Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони* (Наредбата за ОС, обн. ДВ бр.73/2007 г., посл. изм. и доп. ДВ бр. 3/2011 г.)

СЪГЛАСУВАМ

Националният план за действие за енергията от възобновяеми източници 2011-2020 г.

Възложител: Министерство на икономиката, енергетиката и туризма

поради следните **мотиви**:

1. НПДЕВИ е разработен в изпълнение на изискванията на *Директива 2009/28/ЕО от 23.04.2009 г. за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и за изменение и в следствие за отмяна на Директиви 2001/77/ЕО и 2003/30/ЕО* и се основава на интегриран подход по отношение на обществения и социалния живот, развитието на икономическите сектори и при опазване и съхраняване на околната среда и живота и здравето на хората.
2. Планът е съобразен с наличните съотносими стратегически документи на национално ниво в областта на енергетиката, както и с такива, поставящи цели по опазване на околната среда.
3. В документацията по ЕО и ОС са анализирани и оценени четири алтернативи за прилагането на НПДЕВИ (в т.ч. нулева). Въвеждането на комплексни смекчаващи мерки и редуциране на териториалния обхват на НПДЕВИ, при изключването на „чувствителните“ зони, важни за опазване на биологичното разнообразие, прави **Алтернатива 3** единствено съвместима с предмета и целите на опазване на защитените зони, тъй като:
3.1. Подробният анализ на идентифицираните възможни преки, косвени и кумулативни въздействия от различните видове съоръжения за добив на енергия от възобновяеми енергоизточници върху предмета и целите на опазване на защитените зони, дава

основание за заключение, че прилагането на НПДЕВИ при спазване на посочените по-долу смекчаващи мерки няма да доведе до значителна степен на отрицателно въздействие върху предмета и целите на опазване на защитените зони от екологичната мрежа Натура 2000.

3.2. Прилагането на предложените по-долу смекчаващи мерки няма да попречи на постигането на задължителната национална цел от 16% дял на ВИ в брутното крайно потребление на енергия през 2020г. и ще гарантира опазването на природните местообитания, видовете и техните местообитания в защитените зони и тяхната функционална свързаност.

4. В резултат на детайлен и количествен анализ на очакваното кумулативно въздействие на осъществените и планирани проекти за добив на енергия от ВИ са определени и специфични мерки за защитени зони от мрежата Натура 2000 в зависимост от чувствителността на местообитанията и видовете, предмет на опазване в тях.
5. В резултат на цялата проведена процедура, в т.ч. резултатите от консултациите по проекта на плана, ДЕО и ДОСВ и становищата на заинтересуваните страни, се отчита, че НПДЕВИ е документ със стратегическо национално значение, който ще подпомогне планирането/развитието на регионално и общинско ниво на проекти за оползотворяване на енергията от възобновяеми енергоизточници, ще подпомогне възложителите на такива проекти при избора на местоположението на обектите съобразно изискванията за максимално ограничаване на вероятността от негативно въздействие върху защитените зони от екологичната мрежа „Натура 2000”.
6. Съгласно становище на Министерство на здравеопазването, при спазване на мерките за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсиране на неблагоприятните въздействия върху околната среда и човешкото здраве, не следва да се очаква възникване на риск за човешкото здраве при прилагането на НПДЕВИ.

и при следните мерки и условия:

I. Мерки и условия за предотвратяване, намаляване или възможно най-пълно отстраняване на предполагаемите неблагоприятни последствия от прилагането на НПДЕВИ

A. Общи

1. Инвестиционни предложения/планове, програми или проекти, за които се изисква ОВОС/ЕО (по реда на глава шеста на ЗООС) и оценка за съвместимостта с предмета и целите на опазване на защитени зони (по реда на ЗБР) да се одобряват по реда на съответния специален закон само след произнасяне с акт за съгласуване от компетентните органи по околна среда и при съобразяване с препоръките от извършените оценки, както и с условията в съответния акт.

Б. В окончателния вариант на НПДЕВИ да бъдат отразени следните мерки и условия:

1. Смекчаващи мерки за преодоляване, намаляване или възможно най-пълно отстраняване на неблагоприятните последствия от осъществяването му върху защитените зони:

1.1. За водноелектрически централи (ВЕЦ)

С цел недопускане на влошаване на благоприятното природозащитно състояние на природните местообитания и местообитанията на видове растения и животни, пряко зависими от водната среда, и ограничаване на установения и прогнозиран кумулативния ефект върху

местообитания и видовете – предмет на опазване в зоните по чл. 6, ал. 1, т. т.1 и 2 от Закона за биологичното разнообразие - за периода на действие на настоящия НПДЕВИ да се въведе забрана за провеждане на нови (за които няма стартирала процедура към датата на издаване на Становището по ЕО за НПДЕВИ) съгласувателни процедури по реда на ЗООС и ЗБР за руслови и деривационни ВЕЦ и МВЕЦ в границите на защитени зони, опазващи водозависимите видове и местообитания: 3260, 6420, 6430, 91E0*, 91F0, 92A0, 92C0, 92D0, видра (*Lutra lutra*), распер (*Aspius aspius*), черна мряна (*Barbus petenyi*), маришка мряна (*Barbus cyclolepis*), белопера кротушка (*Gobio albipinnatus*), балканска кротушка (*Gobio kessleri*), балканска кротушка (*Gobio uranoscopus*), сабица (*Pelecus cultratus*), щипок (*Cobitis elongata*, *Cobitis elangatoides*), виюн (*Misgurnus fossilis*), балкански щипок (*Sabanejewia balcanica*), високотел бибан (*Gymnocephalus baloni*), ивичесст бибан (*G. Schraetser*), малка вретенарка (*Zingel streber*), голяма вретенарка (*Z. Zingel*), главоч (*Cottus gobio*), *ручеен рак (*Austropotamobius torrentium*), * бисерна мида (*Unio crassus*).

1.2. За фотоволтаици (ФВ)

За предотвратяване на значителни отрицателни въздействия (смъртност, бариерен ефект, безпокойство, загуба на местообитания за хранене, прогонване) върху видовете, предмет на опазване в защитените зони от екологичната мрежа Натура 2000, подпомагане постигането на благоприятния им природозащитен статус, подпомагане постигането на целта за спиране загубата на биологично разнообразие, за периода на действие на настоящия НПДЕВИ да се въведе забрана за провеждане на нови (за които няма стартирала процедура към датата на издаване на Становището по ЕО за НПДЕВИ) съгласувателни процедури по реда на ЗООС и ЗБР за фотосоларни/фотоволтаични съоръжения/инсталации в земеделския и горския фонд, в границите на всички защитени зони от мрежата Натура 2000, с изключение на такива за самостоятелно захранване на обекти или в нарушени терени;

1.3. За вятърни генератори (ВГ)

За предотвратяване на значителни отрицателни въздействия (смъртност, бариерен ефект, безпокойство, загуба на местообитания за хранене, прогонване) върху видовете, предмет на опазване в защитените зони от екологичната мрежа Натура 2000, подпомагане постигането на благоприятния им природозащитен статус, подпомагане постигането на целта за спиране загубата на биологично разнообразие, осигуряване на безопасни миграционни коридори на мигриращи видове птици (пеликани, щъркели, жерави, грабливи птици и водолубиви птици), за периода на действие на настоящия НПДЕВИ да се въведе забрана за провеждане на нови (за които няма стартирала процедура към датата на издаване на Становището по ЕО за НПДЕВИ) съгласувателни процедури по реда на ЗООС и ЗБР за вятърни генератори на територията на:

1.3.1. Земеделския и горския фонд в границите на всички защитени зони от мрежата Натура 2000, с изключение на такива за самостоятелно захранване на обекти или в нарушени терени;

1.3.2. Земеделския и горския фонд, извън границите на защитените зони от мрежата Натура 2000:

- в географска област „Добруджа” (включваща всички общини от област Добрич, общини Аксаково, Алфатар, Силистра и Кайнарджа);
- в географска област „Източни Родопи” (включваща общини Крумовград, Момчилград, Ивайловград, Маджарово, Любимец, Кърджали, Стамболово и Кирково);
- в общини Бургас, Поморие, Камено, Айтос, Руен, Созопол и Приморско;
- на отстояние по-малко от 6 км от границите на защитените зони за опазване на дивите птици: BG0002017 „Комплекс Беленски острови”, BG0002091 „Остров Лакът”, BG0002007 „Остов Ибиша”, BG0002010 „Язовир Пясъчник”, BG0002003 „Кресна”, BG0002078 „Славянка”, BG0002020 „Радинчево”, BG0002070 „Рибарници Хаджи Димитрово”, BG0000332 „Карлуковски карст”, BG0002030 „Комплекс Калимок”,

BG0002058 „Сините камъни–Гребенец”, BG0002062 „Лудогорие”, BG0000237 „Остров Пожарево”, BG0000270 „Атанасовско езеро”, BG0002027 „Язовир Малко Шарково”, BG0000152 „Поморийско езеро”, BG0002066 „Западна Странджа”, BG0002021 „Сакар”, BG0000191 „Варненско-Белославско езеро”, BG0002045 „Комплекс Камчия”, BG0002054 „Средна гора”, BG0002082 „Батова”, BG0002038 „Провадийско-Роякско плато”, BG0000271 „Мандра-Пода”, BG0002025 „Ломовете”, BG0000240 „Студенец” и BG0002108 „Скрино”;

• **на отстояние по-малко от 2 км от границите на защитените зони за опазване на дивите птици:** BG0002046 „Ятата”, BG0002015 „Язовир Конуш”, BG0002086 „Оризища Цалапица”, BG0002067 „Остров Голя”, BG0000242 „Залив Ченгене скеле”, BG0002009 „Златията”, BG0002023 „Язовир Овчарица”, BG0002028 „Комплекс Стралджа”, BG0002008 „Остров до Горни Цибър”, BG0002096 „Обнова”, BG0002094 „Адата – Тунджа”, BG0002095 „Горни Дъбник – Телиш”, BG0002104 „Цибърско блато”, BG0002018 „Остров Вардим”, BG0002024 „Рибарници Мечка”, BG0002110 „Априлци”, BG0002006 „Рибарници Орсоя”, BG0002064 „Гарванско блато”, BG0002065 „Блато Малък Преславец”, BG0002001 „Раяновци”, BG0002088 „Микре”, BG0002099 „Кочериново”, BG0002103 „Злато поле”, BG0002057 „Бесапарски ридове”, BG0002069 „Рибарници Звъничево”, BG0002022 „Язовир Розов кладенец” и BG0002081 „Марица Пловдив”.

2. Да се предвиди въвеждане на стимули за добиване на биогорива от второ и трето поколение.

3. Като част от оценката за наличния и прогнозен потенциал на видовете ресурси за производство на енергия от ВИ на територията на страната (по смисъла на чл. 19, ал.1 от ЗЕВИ), следва да се съдържат и данни за чувствителността на териториите по отношение на биоразнообразието (под „биоразнообразие” се има предвид освен защитените територии и зони, също така и известни територии от значение за биоразнообразието, извън мрежата Natura 2000 и мрежата на ЗТ (гнезда на световно застрашени видове птици, места с тесен фронт на миграция, места с консервационна значимост за прилепите и др.).

4. Националната информационна система за потенциала, производството и потреблението на енергия от ВИ (съгласно чл. 52 от ЗЕВИ) да съдържа и поддържа и данни относно:

- известни територии от значение за биоразнообразието, извън мрежата Natura 2000 и мрежата на ЗТ (гнезда на световно застрашени видове птици, места с тесен фронт на миграция, места с консервационна значимост за прилепите и др.);
- недвижими и движими културни ценности.

5. Едновременно с популяризиране на мерките за насърчаване производството и потреблението на енергия от ВИ, да се обръща внимание и на рисковете за чувствителните по отношение на биоразнообразието райони.

6. Общинските дългосрочни и краткосрочни програми за насърчаване използването на енергия от ВИ и биогорива да съдържат подробна информация за рисковете по отношение на околната среда в съответните чувствителни територии на съответната община.

7. Създаване на стимули за използване на биоразградими отпадъци вместо дървесина или енергийни култури.

8. Въвеждане на административни или други стимули за развитие на ВЕИ във вече антропогенизирани територии, вкл. върху нарушени терени.

9. Предложените мерки в НПДЕВИ да се допълнят и коригират както следва:

9.1. В консултативната група по предвидената мярка 3 да се включат представители на експертната общност в областта на биоразнообразието от научни институти и неправителствени природозащитни организации.

9.2. В предвидените методически ръководства по мярка 5 да се предвиди раздел, включващ социалните и екологични ограничения, свързани с развитието на възобновяеми енергийни източници, със специално внимание върху Натура 2000.

9.3. По мярка 8 да се предвиди регулярно повишаване на компетентността на служителите в даденото звено и включване на специален курс по повишаване на компетентността по отношение на социалните и екологични ограничения за развитие на възобновяеми енергийни източници.

9.4. В мерки 16 и 17, правилата за монтажниците, както и курсът за придобиване на квалификация, да включват темата за опазване на биоразнообразието и Натура 2000.

9.5. Предвидената информационна кампания по мярка 20 да включва информирание на обществеността за наличието и характера на отрицателни въздействия на отделните възобновяеми енергийни източници върху биологичното разнообразие, видовете и местообитанията в Натура 2000.

9.6. В мярка 25 да се премахне възможността за приоритетно усвояване на «пустеещи земи». Като приоритетно да се заложи усвояването на нарушени терени.

В. При прилагането на НПДЕВИ да се изпълняват следните мерки и условия:

1. При проектиране на елементи от енергийната система да бъдат предпочитани слаборискови зони, като терени в близост до индустриални зони, в близост до магистрали и други техногенни ландшафти.

2. Подобряване на координацията и постигане на по-голяма яснота относно инвестициите между електроразпределителните и електропреносните дружества при разширяване и обновяване на електрическата мрежа с цел осигуряване възможността за включване на новоизградените ВЕИ проекти.

II. Мерки за наблюдение и контрол при прилагане на Националния план за действие за енергията от възобновяеми източници 2011-2020 г.:

- 1.** Министерство на икономиката, енергетиката и туризма, **на всеки две години**, да изготвя **доклад** по наблюдението и контрола при прилагането на *НПДЕВИ*, включително на мерките за предотвратяване, намаляване или възможно най-пълно отстраняване на предполагаемите неблагоприятни последствия от осъществяването на плана. Докладът по наблюдение и контрол на въздействието върху околната среда в резултат на прилагането на НПДЕВИ да бъде включен като част/приложение от двугодишния Доклад за напредъка, чрез който се осъществява докладването по НПДЕВИ съгласно Директива 2009/28/ЕО.
- 2.** Докладът да се представя в МОСВ (дирекция «Превантивна дейност») не по-късно от **14 дни преди изпращане на съответния двугодишен Доклад по напредъка на Европейската комисия.**
- 3.** Наблюдението и контролът на въздействията върху околната среда при прилагането на НПДЕВИ да се извършват въз основа на следните мерки и индикатори:

Мярка/Индикатор	ВЕИ технологии, за които мярката е приложима	Периодичност на измерване на индикатора	Мерна единица на индикатора	Отговорен за предоставяне на информация по индикатора
Реализирани (построени и/или въведени в експлоатация) съоръжения за производство на енергия от възобновяеми енергоизточници в и извън границите на защитени зони и защитени територии;	Всички ВЕИ	Веднъж на 2 години	бр. съоръжения, MW, дка усвоена площ в защитени зони и територии, бр. съоръжения, MW дка усвоена площ извън защитени зони и територии	МОСВ, РИОСВ, общини, МИЕТ
Шум в територии с нормиран шумов режим около ветроенергийни системи, съгласно изискванията на Наредба № 6/2006 г.	ВяЕЦ	Веднъж на 2 години, съгласно годишен план за контролната дейност на РИОСВ	Еквивалентно ниво на шума, dB(A)	РИОСВ
Шум около обекти подлежащи на здравна защита съгласно определението на т. 3 към §1 от ДР на Наредбата за условията и реда за извършване на ОВОС	ВяЕЦ	Веднъж на 2 години съгласно годишен план за контролната дейност на РИОСВ	Еквивалентно ниво на шума, dB(A);	РИОСВ

4. При констатирани неблагоприятни последствия върху околната среда да се предложат и предприемат своевременни мерки за възможното им отстраняване.

Отчитайки, че в момента има няколко наказателни процедури от страна на Европейската комисия срещу Република България за проекти за възобновяеми източници на енергия (*Наказателна процедура № 2008/4260 относно одобряване на проекти за вятърни генератори в района на Калиакра, Наказателна процедура № 2008/4461 относно одобряване на проекти за ВЕИ на територията на страната и Официално проучване от Европейската комисия EU Pilot № 3458/12/ENVI относно развитие на проекти за възобновяема енергия и други проекти, които застрашават застрашени видове и места от Натура 2000, с цел стартиране на нова наказателна процедура срещу България*), с цел защитата на особено

важен държавен и обществен интерес, както и при опасност, че може да бъде осуетено или сериозно затруднено изпълнението на акта, на основание чл. 60, ал.1 от Административнопроцесуалния кодекс

РАЗПОРЕЖДАМ

Допускам предварително изпълнение на настоящото Становище по екологична оценка, с цел защита на особено важен държавен и обществен интерес.

Разпореждането подлежи на обжалване пред Върховния административен съд по реда на Административнопроцесуалния кодекс в тридневен срок от съобщаването му.

ДАТА: 08.08.2012г.

МИНИСТЪР:

НОНА КАРАДЖОВА

